

Použitý software Licence na spory

Windows XP za poloviční cenu - i na takové **CENOVÉ LAHŮDKY** narazíte na trhu s použitým softwarem. Velcí výrobci jako Microsoft v tom však vidí ohrožení svého obchodního modelu a proti prodejčům se snaží zasahovat.

JULIA FRÖHLICH

Coby bylo při koupi ojetého auta naprosto nemyšlitelné, to je v softwarové branži už léta zcela běžné – mnozí výrobci se pomocí rigidních licenčních ujednání pokoušejí znemožnit další prodej svých programů. Zda to je z právního hlediska v pořádku, o tom se vedou spory už dlouho.

Jablko sváru: Především hromadné licence

Obchodování probíhá takto: Velké firmy nejprve prostřednictvím hromadných licencí nakoupí u Microsoftu a jiných výrobců nový software. Poněvadž jsou přitom sjednávány speciální dohody, programové balíky vyjdou podstatně levněji než v jednotlivých krabicích. Když pak později přestane být program používán, přijde chvíle pro „second hand“. Zájemci o běžný software by se zpravidla našli rychle – vždyť u něj prodejci nabízejí až padesátiprocentní úsporu oproti cenám za nový produkt. Na západ od našich hranic je to už nyní poměrně lukrativní obchod, který v roce 2008 nadělil například jen obchodníkům v sousedním Německu obrat ve výši 30 milionů eur, a v příštích letech má dále narůstat – experti počítají s obraty vyjádřenými v milionech trojcifernými čísly. To je Microsoftu a dalším velkým výrobcům pochopitelně trnem v oku. Argumentují autorskými právy a poukazují na

to, že softwarové licence smějí být dále prodávány jen se souhlasem výrobců – zejména jsou-li, jako hromadné licence, přenášeny online, a nikoli prodávány spolu s datovými nosiči.

Jaká je situace v tomto směru v České republice? Zeptali jsme se právníka Petra Otevřela z advokátní kanceláře Jansa, Mokřý, Otevřel & partneři. „Naše advokátní kancelář zatím nezaznamenala poptávku po právním rozboru k této tematice, ani jsme nezaznamenali žádný soudní spor,“ uvádí Petr Otevřel. „Už samotná skutečnost – společnost usedSoft – lokalizoval své stránky pro ČR, však napovídá, že nelze vyloučit stejné spory, jaké probíhají zejména v SRN.“

V jedné ze svých tiskových zpráv staví Microsoft obchodování s programy z druhé ruky dokonce na roveň používání pirátského softwaru a hrozí: „Nejsou vyloučeny ani citelné peněžní pokuty, nebo dokonce odnětí svobody, pokud by software nebyl korektně licencován.“ Že dosud nikdo kompetentní v IT za podobný obchod za mřížemi neskončil, to je přitom Microsoftu určitě jasné.

Nejoblíbenějším zbožím jsou stále Windows XP; u klasika operačních systémů ostatně k žádným výpadkům zájmu snad ani dojít nemůže. Je však třeba se neustále starat o dostatečný přísun. Microsoft se, z jeho hlediska po-

chopitelně, pokouší znejistit trh a tím zákazníky od kupování použitého softwaru odradit.

Bez ohledu na to však nemůže škodit vybraný software před koupi zkontrolovat. K úplnému použití programu balíku patří vedle licenční smlouvy zpravidla také příručka a CD-ROM. Při ověřování pravosti je ochoten pomoci i Microsoft – softwarový balík mu dokonce můžete poslat ke kontro-

le. Samozřejmě existují prodejci použitého zboží, kteří s Microsoftem spolupracují z donucení a „ojeté“ programy prodávají jen s jeho souhlasem. Na druhé straně se vyskytují také prodejci jako usedSoft, kteří se nadiktovaných pravidel nedrží, a spory s Microsoftem dokonce vyhledávají. Nopak softwarový gigant hřímá: „Z našeho pohledu je nepřijatelné, aby někteří prodejci použitého

OBCHOD S POUŽITÝM SOFTWAREM

Jak je tomu u nás?

Právní úprava v ČR je v důsledku harmonizace práva EU v podstatě totožná jako úprava německá - vychází z principu tzv. vyčerpání práva na rozšiřování rozmnoženiny autorského díla. To znamená, že v okamžiku, kdy dojde k prvnímu prodeji rozmnoženiny autorského díla se souhlasem autora, popř. držitele autorských práv (zpravidla výrobce), tyto ztrácejí možnost omezovat další dispozice s touto rozmnoženinou. Jejich autorská práva byla vyčerpána tímto prvním prodejem. Jak judikovaly německé soudy, tento princip se

použije i u hmotných nosičů dat, na nichž je software (případ OEM-software), a má přednost před případnými omezeními ze strany autora či výrobce softwaru - přednost má zásada volného pohybu zboží, z něhož byl princip vyčerpání odvozen. „Podle českého práva není možné prodávat použitý software v rozporu s licenčními podmínkami a je velmi pravděpodobně možné očekávat v této souvislosti právní spory i v českém prostředí,“ dodává k tomu právník Jan Rakušan z advokátní kanceláře Havel & Holásek.

softwaru budovali svůj obchodní model na úkor cizích autorů.“ Z tohoto hlediska jsou zajímavá nedávná rozhodnutí německých soudů, která potvrdila, že obchodování s použitým softwarem má mít nějaké hranice. Ve zmíněném případě zažaloval výrobce softwaru Oracle německou firmu se secondhandovým softwarem usedSoft – a vyhrál: použité licence Oracle už secondhandový obchodník nesmí dále prodávat.

Microsoftu vadí hlavně to, že usedSoft neprodává třetím osobám hromadné licence jako celek, ale na přání zákazníků je rozděl-

je. Pak už se totiž nedá vysledovat, na kolika počítačích daný program ve skutečnosti běží. Peter Schneider, obchodní ředitel firmy usedSoft, se však vzdor protivětru vanoucímu od Microsoftu tváří optimisticky: „Software je zboží jako každé jiné, a musí být tedy možné jej po použití prodat.“ Je přesvědčen, že jeho obchodní model je oprávněný i bez souhlasu Microsoftu.

Další kolo: V Německu rozhodne Spolkový soudní dvůr

Spor o použitý software by brzy mohl pokračovat dalším kolem – před Spolkovým soudním dvorem: usedSoft chce rozsudek v kauze Oracle nechat přezkoumat nejvyššími soudci. Průběh projednávání sleduje s velkým zájmem také Microsoft, neboť výrok bude směrodatný pro budoucnost trhu s použitým softwarem – a mohl by také znamenat jeho konec. Teoreticky je však možný i vládní návrh zákona. Koneckonců Spolkové ministerstvo spravedlnosti má za úkol „potřebu reformy obchodu s použitým softwarem“ prozkoumat. ☑

TIPY

Datové nosiče: Pokud je software prodáván na originálním CD-ROM, jste jako kupující z obliga. Měly by k tomu patřit i licenční certifikáty a příručky. Zde žádný souhlas výrobce k dalšímu prodeji není nutný – nezávisle na tom, co se tvrdí v licenčních ujednáních.

On-line přenos: Získávat licenci (instalační klíč) touto cestou rozhodně nedoporučujeme.